

# אלו טרפות פרק שלישי חולין

ס.

עין משפט  
נר מצוה

רגג א מיי פ"א מהל'  
כלאים הלכה ה סמג  
לאון רעט טושי"ע י"ד סי'  
רלע ספק ג:

## תורה אור השלם

- המקרה בפנים  
עליוהיו השם עבים  
רכובו המהלך על כנפי  
רוח: תהלים קד ג
- ויתביט לך משר פר  
מקור מפרשי:
- ההלים סל לב  
והכלו השמים והארץ  
וכל צבאם:
- ידי בבוד י' לעולם  
ישמח י' במעשי:
- יחבר אלהים תרשא  
הארץ דשא עשב מוריע  
ויע' עץ פרי עשה פרי  
למנו אשר יוע' בו על  
הארץ ויהי בן:
- בראשית א יא

## לעני רש"י

- דיושבולטור"ש  
[דישבולטור"ש]. ספלה  
[מתוך להתרת פקעות].  
אשקנזי"ש  
[אשקנזי"ש]. דרולות.  
דישבולטור"ש  
[דישבולטור"ש]. לסתור.

## רבינו גרשום

- וניצבות ליה לחמא.  
כלומר בעינא ליכרה לו  
כירה: פוק בבית. כלומר  
הכן לו הכירה אגודה  
דימא: כנושא. כלומר  
מכבדי רחבה ויחלואי  
מולפין הרחבה הרוח  
והגשמים: מסתורית.  
אשריויל בלעז: וסתר  
ורולאי: כלר עושה בה  
מלאכה: כרסתן ופרסתן.  
כלומר סימנין של שור  
כרסו גדול ופרסתיו  
גדולות: מאי נפקא מינה  
למקח וממכר. כלומר  
מי שמוכר שור לחברו  
כרסתן ופרסתן איבעי  
ליה למיהב: מסייע ליה  
לריב"ל. כלומר מה דאמר  
רב יהודה שור שהקריב  
אדם הראשון קרנותיו  
קדומות לפרסתיו מסייע  
ליה לריב"ל דאמר כל  
עושה בראשית בקומתן  
נברא עמו וכשנברא בין  
בהמה בין אדם נברא  
תחלה [הראש] וכשנברא  
החיות היו קרנים בראש  
ואח"כ נבראו הפרסות:  
לציבות נבראו. כלומר  
הקבי"ה שאל להם צרכנם  
שאברא אתכם: לדעתן  
נבראו. בכלל

מסורת הש"ס

א [עין מוס' יבמות סג.  
ד"ה זכין]. ב [פסגות כה.  
ג] פ"י כשכח לנקט  
השור בדוק אם יש לו כרס  
גדולה כר עין עור ענך  
כרס א'. ד [שבת כח:  
ע"ז ת. ט"ז, ט] [ע"ז  
ת. ה. ר"ה יא, ו] [ז"ל  
לדעתן]. ה [שם ח"א  
נמנית]. ו [ז"ל חר ד"ה  
מקין דרמין]. ז [וח  
לשון הערוך ערך ז' א'  
כל מעשה בראשית לנקוט  
נכדלו לצינון נכדלו פירוש  
לנקוטן גדולים מלאים ולא  
קטנים שזריחין לגדל לדעתן  
נכדלו ולא כדעת המינקות  
פ"י לצינון לשון יופי  
מנו לצי ר"ה]. ח [ביתר  
לשמת מורה]. ט [ז"ל  
וכרסא]. י [שם ח"א  
מוס' יבמות שם שכתבו  
כסם פסיקתא שמונה שמות  
ויו"ן]. יא [שם כנעני וכן  
ח"א כספא שכלות הביאו  
הש"ס דף מו: דפוס ח"א  
ד"ה סכל בעולה]. יב [ז"ל  
אש"ה]. יג [לנקוט פ"א].

## גליון הש"ס

נמ' אלא צבינום. עין  
כרס"ש על  
המורה  
בדאש"ה כה: תוב' ד"ה  
הריב וב' מביעא ליה  
ל"י אושעיא. עין לקמן  
פ"ג ע"ב מוס' ד"ה  
ולאסוק:

## מוסף רש"י

מקריין תרתי משמע.  
דקסם מקריין כל קרי  
ושבת כה: ויתביט ליה  
משר פר. חר דוד  
ויתביט ליה תפלמי משר,  
שכיוו שיהי שור דהייט  
אחור יוס טעול כדכתיב  
שור או כש וגר, הרי  
עשוי ונמנר כפר שאל  
בן ג' שאלתי מקרינו לא  
חכר [ע"ז ח.]. בוקמתן  
נבראו. שור עס קריין  
מגולין, ויוון שאל לאסו  
תחלה מלאך קרעטיו  
קדומות לפרסתיו [שם].  
בדעתן נבראו. שאלם  
אם תפלין להצלות ואמרו  
כן [ר"ה יא. ושם: לדעתן].  
בצבינום. נעטם כל אחד  
ואחד ונדפסו כל אחד  
ואחד [שם].

## שיטה מקובצת

א שור דרכו להיות  
קרסותן ופרסתן: ב אלא  
א"כ תגדלו כל הצורך:  
ג שר העולם אמרו קשה:  
ד משום דכתיב למיניהו  
בעשיה או א"כ אפי' בארץ  
מיבעיא ליה לרי' אש"ה  
דאמר: ה גרשם על מלות  
דבעי התם הרביע ועל  
מלות מהו מי י"ב דאמר  
ר"ל המרביע [שני מינים  
בשבים] לוקח דמיון:  
ו איצטרך את חוקותיו  
לחוקים שחקקתי לך כבר:  
ז וא"ת הא דפריך התם:

להדי יומא. נגד השמש: דאליצינ ליה נהמא. חתקן לו סעודה:  
לגירא דרבינא. על שפת נהר ששמו רבינא: דריות עלמא. להמקנן  
סם חילותיו והוא נמכוין למקום שמהא רוח שולטת בו: כנשיה  
לימא. טאיטו לים: כנושא. מכבדי  
צנים מפני אצק העולה וכבר הס  
כלו ללכול כל זה: אי הכי. דנפיש  
חילותיו כ"כ לא מצינא: מספוריתא.  
דיושלטייר"ש בלע"ז: דולוי. אשקנזי"ש.  
וקימן זה היה למאורשים: ספר דולוי.  
דישבולטור"ש: משקל לא שקיל  
הטובה משנתנה: שור. דרכו להיות  
אזכרתן ופרסתן צעל כרס רחבה  
ופרסות רחבות: גוונסיה. ונבו:  
שור שהקריב אדם הראשון. כדאמרין  
בלפני ארדיהן במסכת ע"ז [דף ת.]:  
מקריין מפרים. שור של אדם הראשון  
קאי: קרינו קודמין לפרסותיו. שכל  
שוורים פרסותיהם נולדות עמם  
וקרנותיהם גדלים לאחר זמן אצל של  
מעשה בראשית בקומתם נבראו  
וצקריהן וכשיאל מן הארץ ראשו  
תחלה נמלאו שקדמו קרנותיו לפרסותיו:  
בוקמתן נבראו. ולפיכך קדמו קרנותיו  
שחרי עמו ונארו ויאלו תחלה והיינו  
שור פר ציוס שהיה שור היה גדול  
כפר. שור בן יומיו שור כדכתיב  
ויקרא כב) שור כי יולד פר קיימא  
לן בן שלש [פרה פ"א משנה ג].  
מקריין פרטי משמע. שכן סתם  
שוורים: לדעסם. שהודיעם שיצאם  
והם נילוחו: לצבינום. בדמות שזכרו  
להם: שר העולם. מלאך הממונה:  
באילנות נאמר למיניהו עושה פרי  
למינו אצל צורעים לא נאמר בלוחות  
למינו אצל ציציאתם נאמר מזרע  
זרע למיניהו: שאין דרכן ללאס  
נערצובא. שהרי גדולים הן וענפיהן  
מרוצין ואין ראוין ליגדל כרופים  
ותכופים כי אם מפוחים: אמר  
הקצ"ה למיניהו. שיהא כל אילן בעצמו  
בצחוק מתצירו שיהא לו הכיר: אנו.  
שרצים אנו ודרכנו ללאס תכופין  
ומעורצצין ואם אין מזהרים ללאס  
כל עשז לצד הרי אין אנו ניכרין  
זה מזה על אחת כמה וכמה: ישמח  
ה' במעשיו. שכולן זהירין במאומי:

לר'

חוינא ליה אול אוקמיה להדי יומא בתקופת  
תמוז א"ל איסתכל ביה א"ל לא מצינא א"ל  
יומא דחד משמשי דקיימי קמי דקודשא  
ברוך הוא אמרת לא מצינא לאיסתכלא ביה  
שכינה לא כל שכן אמר ליה קיסר לרבי  
יהושע בן חנניה בעינא דאיציבת ליה נהמא  
לאלהיכו אמר ליה לא מצית אמאי נפיש  
חילוותיה א"ל איברא אמר ליה פוק צבית  
לגירא דרבינא דרויחא עלמא מרח שיתא  
ירחי קיינא אתא זיקא כנשיה לימא מרח  
שיתא ירחי דסיתוא אתא מיטרא טבעיה  
בימא א"ל מאי האי אמר ליה הני כנושאי  
זלוחאי דאתו קמיה א"ל אי הכי לא מצינא  
א"ל בת קיסר לר' יהושע בן חנניה אלהיכון  
נגרא הוא דכתיב י המקרה במים עליותיו  
אימא ליה דנעביד לי חדא מסתוריתא אמר  
לחיי בעא רחמי עלה ואינגעה אותבה בשוקא  
דרומי ויהבי לה מסתוריתא דהו נהיגי דכל  
דמנגע ברומי יהבו ליה מסתוריתא ויתבי  
בשוקא וסתר דוללי כי היכי דליחזו אינשי  
וליבעי רחמי עליה יומא חד הוה קא חליף  
התם הות יתבא וסתרה [דוללי בשוקא  
דרומאי אמר לה שפירתא מסתוריתא דיהב  
ליך אלהי אמרה ליה אימא ליה לאלהיך  
לשקול מאי דיהב לי אמר לה אלהא דידן  
מיהב יהיב משקל לא שקיל אמר רב יהודה  
שור כרסתן ופרסתן רב רישיה ורב גנובתיה  
וחילופא בחמרא למאי נפקא מינה [למקח  
וממכר ואמר רב יהודה שור שהקריב אדם  
הראשון קרן אחת היתה לו במצחו שנאמר  
ותיטב לה' משור פר מקריין מפרים מקריין  
תרתי משמע אמר רב נחמן מקרן כתיב  
ואמר רב יהודה שור שהקריב אדם הראשון  
קרניו קודמות לפרסותיו שנאמר ותיטב לה'  
משור פר מקריין מפרים מקריין ברישא והדר  
מפרים מסייע ליה לר' יהושע בן לוי [דאמר  
ריב"ל כל מעשה בראשית בקומתן נבראו  
לר' יוחנן ויכולו השמים והארץ וכל צבאם אל  
תקרי צבאם] אלא צבינום דרש רבי חנינא בר פפא  
יהי כבוד ה' לעולם ישמח  
ה' במעשיו פסוק זה שר העולם אמרו בשעה  
שאמר הקב"ה [למיניהו באילנות  
נשאו דשאין קל וחומר בעצמן אם רצונו של  
הקב"ה בערבוביא למה אמר  
למיניהו באילנות ועוד ק"ו ומה אילנות שאין  
דרכן לצאת בערבוביא אמר הקב"ה  
ה' לעולם ישמח ה' במעשיו בעי רבינא  
הריב"ל שני דשאין זה על גב זה  
לר']

בקומתן נבראו. לא צעי למימר שנבראו  
צעקת דייני ממונות [פסגות דף לה]: גבי אדם  
הראשון רביעית מוקה בו נשמה חמישית עמד  
על רגליו אלא בקומתן היינו שנגמרה כל  
קומתן מתחלת: א"ל תיקרי צבאם א"א צבינום.  
י פירש צערוך דכולהו נפקי מצינוס  
שהוא לשון יופי כמו [ושעה ד] ללצי  
ולתפארת ומאחר שהן ציופיין זהו  
בקומתן ולדעתן שהיופי לא יצא אלא  
אם כן [ג נגד כל הצורך ועוד יש  
לומר דקומתן נפיק מלשון הנצח:  
פסוק זה שר העולם אמרו.  
לפי מה שמפרשין דחונן  
זה מטערון כמו שסד הפייט [מקריין  
מטערון] שנהפך ללאס מצער ואומר  
דהוא שר העולם כמו שסד הפייט  
שר המשרת נער נקרא הוא מטערון  
הנכדז הפייט למטערון נער לא בשביל  
דיצמות [דף טז: ושם] נער הייתי גם  
זקנתי ולא ראיתי פסוק זה שר העולם  
אמרו [וקשה מכאן דמשמע דשר  
העולם היה בשעת ימי בראשית  
ושמא אגדות הס שחלוקות זו על זו  
ומי שסובר דמטערון הוא שר העולם  
לית ליה דחונן זה מטערון א"כ מה  
שקרא הפייט למטערון נער לא בשביל  
הפסוק של נער הייתי אלא לפי שכתוב  
בספר [ויסופין דלמטערון יש לו] שצע  
שמות וחשיב נער וגם מצינו דנער  
שם מלאך הוא כדכתיב [ויכיה ג]  
רוץ אל הנער הלו: הריב"ב שני  
דשאין זה על גב זה מהו. ואם תאמר  
מתניתין היא במסכת כלאים צפרין  
קמא [משנה ו] אילן נטועין אילן צפרין  
ולא ירק צירק ועוד תנן [שם משנה ח]  
אין נותנין זרע דלעת בתוך החלמית  
מפני שהוא ירק צירק וי"ל דמצעיא  
ליה צחולה לארץ דשרו כלאי זרעים  
ואסירי הרבצת האילן כדאימא צסוף  
פרק קמא דקדושין [דף לה:] דדרש  
שדך למעטוי כלאי זרעים שצחולה  
לארץ [והרבצת האילן אסורה מדכתיב  
ויקרא יט] את [וגו'] בהמתך לא תרביע  
כלאים שדך לא תזרע כלאים מה  
צחמה בהרצעה אף שדך בהרצעה  
ומה צחמה צין צחק צין צחולה לארץ  
אף שדך צין צחק צין צחולה לארץ  
ומצעיא ליה אי חשיבא ליה הרבצת  
זרעים בהרצעת אילן משום דכתיב  
וצהן למיניהו או לא אי נמי אפילו  
צחק [מיצעיא ליה לר' א] אושעיא  
דאמר [עד שזרע חטה ושעורה  
ותרין במפולת יד דלילמא מתניתין  
דכלאים כרצון אי נמי צחאר כלאי  
זרעים ולאציב דרצון איירי הכא  
דאמר בהקומץ זוטא [מנחות דף טו:]  
קנצום ולוף אסרה תורה שאר זרעים  
לא אי נמי ללצי נח קמיעעיא ליה

אמרה